

Sygnatura akt VIII GC 31/13

WYROK

W I M I E N I U R Z E C Z Y P O S P O L I T E J P O L S K I E J

Dnia 22 lutego 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący SSO Leon Miroszewski

Protokolant sekr. sądowy Emilia Marchewka

po rozpoznaniu w dniu 22 lutego 2013 r. na rozprawie

sprawy z powództwa K. S.

przeciwko W. S.

o zapłatę

oddala powództwo.

Sygnatura akt VIII GC 31/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 4 września 2012 roku K. S. wniósł o zasądzenie od pozwanego W. S. kwoty 84.738,20 złotych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwot: 393,50 złotych od dnia 15 czerwca 2012 roku, 81.371,96 złotych od dnia 19 lipca 2012 roku, 2.972,74 złotych od dnia 31 lipca 2012 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu wskazał, że dochodzona pozwem kwota stanowi nieuiszczoną cenę za sprzedane pozwanemu kruszywo i grys wraz z transportem, objętą załączonymi do pozwu fakturami VAT nr (...).

W dniu 19 września 2012 roku referendarz sądowy w Sądzie Okręgowym w Gorzowie Wielkopolskim wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym zgodnie z żądaniem pozwu.

W sprzeciwie od nakazu pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwany zaprzeczył jakoby powód sprzedał na jego rzecz kruszywo oraz grys, a także by wykonał rzekomą dostawę tych rzeczy. Zdaniem pozwanego powód nie udowodnił przysługującego mu roszczenia, za dowód taki nie może być bowiem uznana niezaakceptowana faktura VAT, do akt nie przedłożono zaś żadnych innych dokumentów jak chociażby zamówienia towaru lub potwierdzenia dostawy. Pozwany zarzucił także brak legitymacji procesowej biernej w zakresie żądania objętego fakturą VAT nr (...) wskazując, że po stronie nabywcy wymieniony został inny podmiot niż pozwany.

Pismem z dnia 7 lutego 2013 roku (data nadania) powód ograniczył powództwo żądając zasądzenia od pozwanego kwoty 84.344,70 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 81.371,96 złotych od dnia 19 lipca 2012 roku i od kwoty 2.972,74 złotych od dnia 31 lipca 2012 roku do dnia zapłaty podnosząc, że omyłkowo doliczył do dochodzonej pozwem kwoty częściowo zapłaconą należność wynikającą faktury wystawionej dla (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Za niezrozumiałe i niezgodne ze stanem faktycznym powód uznał twierdzenia sprzeciwu kwestionujące wydanie pozwanemu towaru i wykonanie usług transportowych. W ocenie powoda wywody

pozwanego mogą sugerować, że w sposób bezpodstawny usiłuje on dochodzić wymienionej w pozwie kwoty. Pismo to zostało złożone w jednym egzemplarzu, natomiast z dowodem jego nadania pozwanemu.

Stan faktyczny ze wskazaniem dowodów:

Powód K. S. w ramach prowadzonej działalności gospodarczej pod firmą Firma Usługowo-Handlowa (...) K. S. wystawił w dniu 31 maja 2012 roku w stosunku do (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B. fakturę VAT nr (...) z terminem płatności wyznaczonym na dzień 14 czerwca 2012 roku na kwotę 10.393,50 złotych, z której po częściowym uregulowaniu należności do zapłaty pozostała kwota 393,50 złotych.

Dowód: - faktura nr (...) z dnia 31 maja 2012.

W lipca 2012 roku powód wystawił również dwie faktury VAT w stosunku do W. S. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą G. P.W. S.. Faktura VAT nr (...) z dnia 4 lipca 2012 roku została wystawiona na kwotę 81.371,96 złotych tytułem „transport i sprzedaż kruszywa” oraz „transport i sprzedaż gysu” z terminem płatności wyznaczonym na dzień 18 lipca 2012 roku. Faktura VAT nr (...) z dnia 16 lipca 2012 roku wystawiona została na kwotę 2.972,74 złotych tytułem „transportu i sprzedaż gysu” z terminem płatności wyznaczonym na dzień 30 lipca 2012 roku.

Dowody: - faktura VAT nr (...) (k. 7)

- faktura VAT nr (...) (k. 8)

Pismem z dnia 17 sierpnia 2012 roku powód wezwał pozwanego do zapłaty łącznej kwoty 84.738,20 złotych w terminie 7 dni od otrzymania wezwania zgodnie z przedstawionym w tym piśmie zastawieniem. W zestawieniu ujęte zostały należności wynikające z faktury VAT nr (...), z której do zapłaty pozostała kwota 393,50 złotych, faktury VAT nr (...) wystawionej na kwotę 81.371,96 złotych oraz faktury VAT nr (...) wystawionej na kwotę 2.972,74 złotych.

Dowód: - wezwanie do zapłaty z dnia 17 sierpnia 2012 roku wraz potwierdzeniem

nadania (k. 11-12).

Ocena dowodów:

Ustaień faktycznych dokonano w oparciu o dowody z dokumentów, w szczególności zgłoszonych przez powoda faktur VAT. Strony nie toczyły sporu w zakresie dowodu z faktury VAT nr (...) wystawionej wobec innego podmiotu niż pozwany. W tym względzie pozwany zgłosił jedynie zarzut baku legitymacji procesowej. Kwestionowane przez pozwanego co do zgodności z prawdą zawartych w nich treści były zaś dowody z dokumentów w postaci faktur VAT nr (...) wystawionych przez powoda wobec pozwanego.

Faktury VAT są dokumentami prywatnymi. Dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie w nim zawarte (art. 245 k.p.c.). Na przedstawionych w pozwie, wskazanych powyżej, spornych fakturach widnieje jedynie podpis osoby wystawiającej - jak można domniemywać z treści pieczętki - powoda K. S.. Wobec powyższego dokumenty te dowodzą tylko, że powód złożył oświadczenie o treści zawartej w fakturze. Nie stanowią natomiast te faktury dowodu, że pozwany jest zobowiązany w stosunku do powoda w zakresie kwot wskazanych w treści faktur, oraz że powód wykonał świadczenia wskazane w fakturach.

Zachodzi zasadnicza różnica między oświadczeniem o istnieniu faktu, a dowodzeniem faktu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że faktura stanowi powszechnie przyjęty dokument rozliczeniowy. Jej doręczenie umożliwia dłużnikowi podjęcie czynności mających na celu sprawdzenie, czy świadczenie jest zasadne, tak co do istnienia, jak i co do wysokości. Umożliwia też podjęcie czynności zmierzających do spełnienia świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1987 roku IV CR 461/86, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 1992 roku, III CZP 56/92, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2001 roku, I CKN 323/99). Faktura, jako dokument rozrachunkowy, nie stanowi jednak dowodu wykonania umowy w sposób uzasadniający żądanie zapłaty

wynagrodzenie. Dłużnik zobowiązany jest świadczyć to co stwierdzono w dokumencie rozliczeniowym, gdy wynika to z istniejącego stosunku zobowiązaniowego. Powód w niniejszym postępowaniu nie przedstawił dowodu na istnienie stosunku zobowiązaniowego z pozwanym oraz na spełnienie świadczeń wskazanych w przedstawionych fakturach.

Powyższe uwagi w sprawie znaczenia dokumentów w postaci faktur nie oznaczają, że faktury nie mogą być samodzielnymi środkami dowodowymi, na podstawie których dopuszczalne jest dokonywanie ustaleń faktycznych co do istnienia zobowiązania. Nie sposób jednak w niniejszej sprawie wywodzić na podstawie nie podpisanych przez pozwanego faktur (do których nie dołączono żadnego dowodu, że kiedykolwiek faktury zostały wydane pozwanemu) i pisma zawierającego wezwanie do zapłaty (obejmującego także należności wobec innego niż pozwany podmiotu), że strony zawarły umowę o określonej treści i że została ona przez powoda wykonana.

Trzeba zauważyć, że powód nie zareagował na zaprzeczenie pozwanego co do wykonania przez powoda świadczenia, którego dotyczyło żądanie pozwu. Nie jest adekwatną reakcją na twierdzenia pozwanego o braku wykonania świadczeń, za które powód domaga się zapłaty, wyrażenie zdziwienia z powodu twierdzeń pozwanego oraz zapewnienie, że nie są one zgodne ze stanem faktycznym.

Ocena prawna.

Powód wystąpił o zapłatę kwoty 84.738,20 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od poszczególnych kwot wskazanych w trzech załączonych do pozwu fakturach tytułem ceny za sprzedany i dostarczony pozwanemu towar w postaci kruszywa i grysu. Opisanie świadczeń w dołączonych do pozwu fakturach wskazuje, że chodzi o świadczenia z umów sprzedaży i z umów przewozu. Tak też określone zostały te świadczenia w pozwie. Pozwany zaprzeczył wykonaniu tych świadczeń przez powoda na rzecz pozwanego.

W tym miejscu zaznaczenia wymaga, że legitymacja bierna pozwanego występuje wówczas, gdy na podstawie przepisów prawa materialnego występowanie w procesie po stronie pozwanego łączy się ściśle ze stosunkiem prawnym istniejącym między stronami postępowania sądowego, w którym pozwany jest zobowiązany zgodnie z twierdzeniami powoda. Z samych dowodów podanych przez powoda wynika, że stroną umowy sprzedaży, o której można wnioskować na podstawie faktury VAT nr (...), z której powód domagał się zasądzenia kwoty 393,50 złotych, była (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w B., nie zaś pozwany jako osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą. Wprawdzie powód cofnął pozew w zakresie kwoty 393,50 złotych, jednak cofnięcie to nastąpiło pismem, które nie zachowało warunków formalnych z art. 128 § 1 k.p.c. (nie zachodzi sytuacja, o której mowa w art. 132 § 1 k.p.c.), nie można więc mówić, że nastąpiło to przed rozpoczęciem rozprawy. Ponieważ postępowanie dowodowe zostało zakończone na pierwszej rozprawie i powstały warunki do jej zamknięcia, nie przedsięwzięto procedury, o której mowa w art. 130 § 1 i 203 § 3 k.p.c. Trzeba zaznaczyć, że powód nie powołał się na wpłatę dokonaną przez pozwanego po wniesieniu pozwu, toteż zmiana sytuacji procesowej powoda w wyniku cofnięcia pozwu, przede wszystkim w zakresie kosztów, mogłaby nastąpić tylko w sytuacji wygrania sprawy w pozostałym zakresie.

Tak nie było. Jak już była mowa, powód nie wykazał wskazanej w pozwie podstawy faktycznej roszczenia. Złożenie faktur wskazujących na należności dochodzone pozwem, nawet nie podpisanych, może prowadzić do zasądzenia. Nie wystarczy jednak, gdy pozwany zaprzecza roszczeniu, a nie można stwierdzić, że zaakceptował faktury. W takiej sytuacji na powodzie spoczywa ciężar wykazania roszczenia innymi twierdzeniami i dowodami.

W myśl art. 6 k.c., który zawiera ogólną zasadę rozkładu ciężaru dowodu, powód winien wykazać, że strony zawarły umowę, a także wykazać jej treść - w szczególności ustalenia co do sposobu jej wykonania oraz ceny (wynagrodzenia). Obowiązkiem powoda było zatem wykazanie istnienia przesłanek prawotwórczych dla skutecznego dochodzenia określonego w pozwie roszczenia i zgłoszenie stosownych wniosków dowodowych.

Jak już była mowa, powód tego zaniechał. Co prawda nie należą do odosobnionych sytuacji, w których strony nawiązały stosunek prawny ustnie, a faktury stanowią jedyny dowód pisemny. Również jednak wówczas możliwe jest wykazanie roszczenia. Można oczekiwać od strony, i to reprezentowanej przez profesjonalnego pełnomocnika, przedstawienia innych dowodów w razie zaprzeczenia przez pozwanego faktom powoływanym w pozwie, w tym że

źródeł osobowych. Możliwe jest też podjęcie próby wykazania, że pozwany, choć zaprzecza świadczeniom, faktury otrzymał, a następnie zarejestrował w prowadzonej ewidencji. Zwłaszcza ta ostatnia czynność, o ile potwierdzi to założenie, może mieć znaczenie przesądzające o istnieniu świadczenia. Jak już była mowa, powód, reprezentowany przez radcę prawnego, zaniechał w toku postępowania jakiegokolwiek dowodzenia, że wykonał w stosunku do pozwanego świadczenia, za które domaga się zapłaty.

W tym stanie rzeczy powództwo, jako nieudowodnione, musiało zostać oddalone.

Zamknięcie rozprawy nastąpiło po jej przeprowadzeniu w pierwszym terminie, bez obecności prawidłowo zawiadomionych stron. Powód w pozwie wnosił o przeprowadzenie rozprawy pod jego nieobecność. Wniosek pełnomocnika powoda o odroczenie terminu rozprawy z uwagi na zaplanowany wyjazd urlopowy nie został uwzględniony. Twierdzenia przedstawione we wniosku nie zostały w żaden sposób udokumentowane, a nadto, zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie poglądem, urlop zawodowego pełnomocnika procesowego nie jest nadzwyczajnym wydarzeniem ani też taką przeszkodą, której nie można przewyciężyć (art. 214 k.p.c.), skoro, zgodnie z art. 91 pkt 4 k.p.c., pełnomocnictwo procesowe obejmuje umocowanie do udzielenia dalszego pełnomocnictwa adwokatowi lub radcy prawnemu (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2004 roku, II CK 343/02). W pełnomocnictwie udzielonym przez powoda nie wprowadzono co do tego żadnych ograniczeń.

W niniejszej sprawie nie wydawano orzeczenia o kosztach. Pozwany, który wygrał proces nie wykazał poniesienia kosztów procesu.